

Szczepienie lisów wolno żyjących przeciwko wściekliznie

W dniach 4–5 września 2026 r. na terenie części nadleśnictw nadzorowanych przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Toruniu, we wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, zostanie przeprowadzona akcja doustnego szczepienia lisów wolno żyjących przeciwko wściekliznie. Szczepionki będą zrzućane z samolotów na tereny niezabudowane – przede wszystkim lasy, pola, łąki i nieużytki. Mieszkańcy proszeni są o zachowanie ostrożności oraz pozostawianie znalezionych przynęt w miejscu ich wyłożenia.

Wścieklizna jest jedną z najgroźniejszych chorób odzwierzęcych. Wywołujący ją wirus atakuje ośrodkowy układ nerwowy, a na zakażenie narażone są wszystkie gatunki ssaków, w tym ludzie. Po wystąpieniu objawów klinicznych choroba niemal zawsze prowadzi do śmierci. W Polsce jej głównym rezerwuarem pozostaje lis rudy, dlatego ograniczanie występowania wirusa w populacji tych zwierząt ma podstawowe znaczenie dla ochrony zdrowia ludzi, zwierząt domowych, gospodarskich oraz innych dzikich ssaków.

Jak działa szczepionka?

Preparat zostanie umieszczony w brązowo-zielonych przynętach przypominających niewielkie, kwadratowe batoniki o wielkości około 4,5 cm. Ich zewnętrzna część wykonana jest z masy mięsno-rybnej, której zapach ma zachęcić lisa do podjęcia przynęty. Wewnątrz znajduje się blister zawierający płynną szczepionkę.

Po przegryzieniu blistra preparat ma kontakt z błoną śluzową jamy ustnej zwierzęcia, pobudzając jego układ odpornościowy do wytworzenia odporności przeciwko wirusowi wścieklizny. Szczepienie lisów ogranicza możliwość dalszego rozprzestrzeniania się choroby i zmniejsza ryzyko jej przeniesienia na inne zwierzęta oraz człowieka.

Gdzie zostanie przeprowadzona akcja?

Szczepieniami zostaną objęte:

- powiat brodnicki;
- powiat rypiński;
- powiat lipnowski;
- powiat włocławski;
- powiat golubsko-dobrzyński;
- powiat aleksandrowski;
- powiat radziejowski;
- w powiecie wąbrzeskim – gminy Książki, Dębowa Łąka i Ryńsk;
- w powiecie toruńskim – gminy Obrowo, Lubicz i Czernikowo.

Nie należy dotykać przynęt

Podstawową zasadą bezpieczeństwa jest pozostawienie znalezionej przynęty w miejscu, w którym została zrzućona. Nie należy jej dotykać, podnosić, przenosić, otwierać ani niszczyć. Przynęta, na której pozostanie zapach człowieka, może nie zostać podjęta przez lisa, a tym samym nie spełni swojej funkcji.

W czasie zrzutu szczepionek, czyli 4–5 września, zaleca się ograniczenie przebywania na objętych akcją terenach niezabudowanych. Akcja nie oznacza jednak wprowadzenia

zakazu wstępu do lasu. Po zakończeniu zrzutu można korzystać z terenów leśnych, pamiętając o niezbliżaniu się do znalezionych przynęt i przestrzeganiu zaleceń służb weterynaryjnych.

Przez dwa tygodnie od dnia zrzucenia szczepionek psy należy wyprowadzać wyłącznie na smyczy, a koty trzymać w zamkniętych pomieszczeniach. W tym samym okresie nie powinny być organizowane polowania z udziałem psów. Przynęty przeznaczone są dla lisów wolno żyjących i nie należy podawać ich zwierzętom domowym.

Co zrobić w przypadku kontaktu ze szczepionką?

Jeżeli dojdzie do kontaktu z przynętą lub płynną zawartością szczepionki, narażone miejsce należy dokładnie umyć wodą z mydłem. W przypadku przedostania się płynu do oczu, jamy ustnej lub nosa albo jego kontaktu z otwartą raną miejsce ekspozycji trzeba niezwłocznie przemyć.

Każdy kontakt człowieka z płynną zawartością szczepionki należy zgłosić służbom epidemiologicznym lub medycznym – właściwej stacji sanitarno-epidemiologicznej, szpitalowi zakaźnemu albo przychodni. Przypadki kontaktu zwierząt domowych lub gospodarskich ze szczepionką powinny zostać zgłoszone służbom weterynaryjnym.

Skuteczność całej akcji zależy również od odpowiedzialnego zachowania mieszkańców. Pozostawienie przynęt w miejscu zrzutu zwiększa szansę, że zostaną odnalezione i pobrane przez lisy. W ten sposób szczepienie dzikich zwierząt tworzy barierę ograniczającą rozprzestrzenianie się śmiertelnie niebezpiecznej choroby.

Termin akcji może ulec zmianie w przypadku niesprzyjających warunków atmosferycznych lub z innych przyczyn niezależnych od organizatorów.

Opracowano na podstawie komunikatu Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii.

RDLP w Toruniu